

Endrödi Bella János

Leprijabb verset
1894

(3.)

Holdfényben

Hány kút, pataz, folyó vizében
tükröződik ma éjjel a Hold?
Hány tóban, tengerben,
sérp arany szemében?

Felér lovar állnar a lidon
gardóttanil a holdfényben.
Miért nem mozdiluar?

E pazar ragyocást, vajon ki értimeg?
Ki vesz tudomást róla?
Talán crar a lovar?
De akkor miért nem síoluar?

Sentiner?

*

1894 Augustus 29.

Körösparton

[Menyhiárt bátyám mesélte]

Körösparton szénán ülve
vásták a közelgő estét,
lélekben is felkezdülve,
hogy a Holdkeltét meglessék,
melyhez türelmet csak adott
a gondtalan folyó beszéd,
elnevezni miként a labok,
hullámokon nyargalva szét...

Talán, hogy azok helyébe
majd a szív szava kerüljön,
avagy szónélkül beérje
ember azt ami felé jön.

- Már is buta dadogásba
botlott a gondtalan beszéd...
Gondolatok egyre - mára
hagytaik el az ember eszt!

Magánar jogot követelt
a távollartott irzelem,
s amíg a szív csapkodva vest
lámpragyulladt a Szerelem!

Égő ruháik ledobták,
azt is ami szemérmét takart!
S egymást a földre rántották
és lüncchébe hatolt a kard!

Már nem is ők nézték a Holdat,
a télhold bámmilta őket,
szerelemben mint lobognak!
Mepleszte a szeretőket.

* 1894 Szept. 1.

És elfog, a meghajsított idő

[Mennyiért bátyám mondta]

mert mindegy lejárólui kell az időt,
hogy mióta már a néhéz munkanap,
vagy alig városa a létvegi pihenőt
ami némi felidűlést ad.

Járni elsejét, tizenötödikét!
Kézhez kapni a kis keszeset
aminek a Bank, több mint a felét
addósig fejében zebretett!

Sévente várni a szabadságolást,
végezni a házközüli munkát...
Mentor az ember mit is lehet mást
mint hialussza nehányos mapát.

És máris várja a nyugdíj idejét
de azt már megfariultan, betegen.
Beletörődve, hogy már ideért
az, mi immár elkerülhetetlen!

"Mindegy üztem és most végetért!"
ez lesz majd az utolsó szava...
és jönni fog az utolsó kölcsönöt
a Bank embece, valamely éjszara!

* 1994 Szept. 2.

Égigérő palota

Palotát rak az alkonyat,
tornyai már éjszarából.
Kitérnek az ablakok...
Alu, mindenhol csillag világol!

A tornyoknál észkeben
várakozón áll ez asszony...
Lobog a haja a szélben.
Ki lehet? töprengel azon.

De már eltűnt. Elfödik valami
sötét, honvág-madárszárnyak...
és meginognak a falai
az égigérő palotáinak.

* . 1994 Szept. 6.

Esős reppel

Hüvös, esős szeptember reppel.
A gyermek is dideregve ment el
mama reppel az iskolába,
libabőrös volt hese, lába.

Mit tegyen igentör az ember
verset írjon, vagy levelet?
Mit tegyen az, ki szerelmével
úgy tele van, hogy eleped?

Mit tegyen, kinek udvaroljon
ha körülte csak hideg magány?
Kinek a hese után nyúljon?
Ével az az asszony? - az a lány?

Közzön bocskort, esőben, sárban
induljon útunk az élé
aki távol más országban
őt már tán meg sem ismeré?

Hüvös, esős szeptember reppel.
Aznak a szilvák s az almák ...
Jobb annak, aki nem is kel fel,
takaró alatt alussza élmét ...

Esik az eső, délutánra
hisít tán mégis csak a Naps.
Van aki bocskort köt lábára,
van aki verset ír s marad.

* 1994 Szept. 7.

Már csak e miatt
már csak e miatt ~~könyörgöm~~,
hogy amíg élér itt e földön
lehetnek hűek az alatt
horvám a versek, a szavak!

Most hiszen már csak ez maradt
életben itt az ég alatt
a varzomból, mit kiskoromban
a házában örökre kaptam.

Ez, mit apránként adogatott
melhelen már a jó anya!
Dédelgetett és didolgotott,
enyém volt szavai aránya!

Enyém most is! türelte őt
az, mit szeretetből adott!
Láttatok már hűbb szeretőt
mint hűnek szava itt rapzof!?

Már csak a miatt könyörgöm,
hogz tartsa meg ezt nehem az ég!
ameddig élér itt e földön
s egy kicsit, hamar nem lennét...

- Mirzár, angyaloz, mindener!
fogjátok körül, sepiťeter!
hogz e hatalmas Szerelme
Szavarat találjon sziv és elme!

*. 1994 Szept. 7.

Isten szabad ege alatt

Engemet be senki nem fogad,
Csoporthoz, lakikhoz én nem tartozom.
Nem is emelnek fölém pajzsort,
pártlívem igaz vltalmazón.

Engem eltalál akármely csapás.
Isten látja, van abból elég!
Még ha köd, sötétség, tohánás
el is takarná annak a felét.

Még ha az ember, mert már meg is szeltek
a kissébbet fel sem veszi már,
híll a csapás mindenkor azokra
kiknek nem nyújt oltalmat erős vár.

Engemet be senki nem fogad,
Isten szabad ege alatt élér.
Ne várszatok tőlem hát olyat,
hogy valamiért bocsánatot kérek.

Emberfidvar én nem tartozom
sem szellemi, sem anyagi téren!
ám az ellen nem szabadkozom
ha az ég megadná kisérdemelt bérem.

* 1994 Szept. 8

Ha Heine verseit

Ha Heine verseit kezembe veszem
és egymásután olvasni kezdem,
mint ha a legjobb barátjához tén,
horram írott levelét olvasnám.

Könnyedén, meplitt, bizalmas hangon
futnak sorai, szinte már hallom
horram szólni, oly elevenen őt,
mint egy barátot, nem is a kölsőt.

Csak mikor a vers, végéhez ért,
jövök rá, hogy volt minden miért:
Heine vitt fel engem könnyedén
s most egy egész orsrágot látok én!

Meseorsrágot! s ha kezembe veszem,
meplittet, le már nem teszem
amíg csak el nem érkezik a vég,
vagy tenni kényesít mást a kötelesség.

* 1934 Szept. 12.

Ösidoők óta

En már nem is hiszem abban
hogy te vagy, aki több alarban
lassít előttem és bevár.

Kimer játszod a szerepét,
ki ugrott hirtelen beléd
S néz réám így, ez idelye már!!!

E közben te hol tanulsz?
Tudsz-e minderről, valahányszor
nekem kilívó jeleket adsz?
Vinnél akár már veszélyerbe!
Nem is hiszem, hogy te lennél te!
Ösidoők óta tart a harc!

* 1994 Szept. 13.

Határok azért vannak

Miért az, mondj mivégett
bolgát a gondolat téged
és ünszöl minduntalan,
tenni azt, mi tiltsa van?

Ohát, ami van veszt
maga után s büntetést!
Tudva, mégis e mellett
kell oly gyakran döntened.

Gyötör a kioldulásig,
megtalálni az okát,
s megfejteni a titkát;
miért van az mi tiltott?

Mit, kell parancsra tenni,
nincs abban öröm semmi!
Ain a váp, mi tiltsa van
az iránt határtalan!

Oh annyira, hogy még ha
büntetést megkapja,
elviseli sötétlenül
mest még abból is tanul.

A lényege e tan-nak =
Határok azért vannak,
hogy az ember át lépje!
S mindent elvisel érte!

*

1994 Szept. 13.

Szeptember közepén

Kisüt a nap, a komor ködöt
elűzi a fröngő fények.

Lélekben én is röphödök,
keresve melegebb vidéket.

És már ott állok a Pusztán,
mint a napóra mutatója!

Körbeforog árnyékom, aztán
elvisz az Alkony hajója!

*

1894 Szept. 15.

A kép, mit Istenről gondolk

Holnapreppel nekifogok
s megfaragom köből az Istent!
mert tehetséget s erőt adott
és mert fiának elismert.

Háromlábú széken fog ülni,
térdére rakva tenyerét...
gondolatiba fog merülni
mint ki mielőtt szólna = előg!

A tervezés befejeződött:
Komoly mű, nem ludai játék.
Olyan, mint amit várz üzött,
tenni valamit ő is magáért.

Lenne csendes, tökéletes,
nem műbő, örökéletű!
mert e találdorás végzetes =
egyedül vält Mester és a Mű!

- Holnap reppel nekifogok
s megfaragom köből az Istent!
Vondrai, ha anyámra gondolk,
az ő arcdról már jól ismert.

De a szemé, anyám szemé lesz,
a szíve is, mely a köben dobog!
mert Istenember s Istenasszony ez
a kép, mit Istenről gondolk!

* 1894 Szept. 16.

Művésznek, költőnek otthona

Sejtettem én, de most már bizonyos =
nem jött még el a hazatérés napja!
Köszönésem az otthon elfogadja
de kézfogásra nem elég szoros!

Megpuhendéggel, szállást ad két napra,
de nyugodt csatlakozás, ha megint elmegyek
ha közeink állnak határok, levelek
gondnérül leveles megint a napra.

Talán titkon azt a napot várja
amelyben én kimulok? Meglehet
meghízza majd a harang kötelet
& emlékem akkor a színébe zárja

Így bizony! nem más ő máma sem.
Művésznek, költőnek otthona
ott lesz ahol a kilvült pora
lehet foglal végerenyésen.

* 1994 Szept. 18.

Az irányításra születni kell

Ha hozzá nem értők irányítanak
& teszik azt felelőség nélkül,
csak ellentétet szítanak
mely háborúra lobban végül!

S ha minden hárcot ők nyernek meg
akkor már mindennel vége!
mepfojtják ott a lelkeket,
sosem lesz egészség, béke.

Az olyan feszült hangulatban
nem lehet tenni, teremteni,
& ami létrejön, minden abban
felemelő és szépség semmi!

Ha hozzá nem értők dirigálnak
tömegeknek, hosszú ideig
olyan hárokat csinálnak,
jóvá ezt sosem tehetik.

- Én mondom = az irányításra
születni kell, minden időben!
hogy ne is gondoljanak másképp
mint szépre és jóra lejtőben.

* 1994 szept. 19.

Az üveg tükren

Elöttem el arént siettel
mint akit tán fogadalmat hót
gyorsabban mint a vihar-szél
haladni a férfiar előtt.

Mint arit a pillantás is perrel,
ami elől egyre menekül,
ám titkon maga gyűjtogat, -siet el
amikor már lánzol mindenfelől!

Tudtad, hogy égek, a szikrát
oly ügyesen dobta ed felém!
és jól tudtad annak is az okát,
nyomodba miégett szepödtem én...

Követtelek, te meg lassítottál,
majd megálltál ez kirakat előtt...
Az üveg tükren, kit mögötted láttál,
tudtad róla, még gyakran látod őt!

* 1994 Szept. 27.

Rózsafahepedű

Egész lényében asszonyos
de meglepően aprótermetű,
mégis arányos, arányos
mint ez rózsafahepedű!

Hangja is, mint a hegedűnek,
húrjait ha érinti vonó,
hallatára az ég feldecsülhet,
hallatára elolvad a hó!

Szobámba igaz lépett mosolygva
mint aki hozza mindenkellemet,
Sőt, amikor hozzá is tesz, hogyha
valami okból nem lenne elég!

Nem szólt, csak a szeme volt beszédese,
és az, hosszú mesebe merült...

Megoldotta a haját az édes
és hirtelen karomba penderült!

— Jól tudom sírás és nevetés között
a különbség olykor elenyésző.
Amint mint kezdődött és mint fejeződött?
Ezen ma már töprengeni kész.

* 1994 Szept. 27

Hajnali meditáció

Hínyd le a szemed
nyisd ki a füled -
hallgasd a csendet =
jön a révület.

Ébrenlét s álom
határain járva
e két világom
talál egymásra.

Elbeszélget hát
test és a lélek:
egymásratalál
édestestvérek!

Gyümölcs és virág
egyszerre terem:
érzelmi világ
és az értelm!

Egyik tán férfi,
márik tán asszony?
egymást mege'rti
mindkettő napon!

Nincs is e perchen
semmi ellentét =
kettő az egyben
találja helyét!

Ifjú és az agg,
rég és az új
most együtt vannak
oldhatatlanul!

Tán még e kettő:
élet és halál,
mint két szerető,
egymásra talál?

*
1994 Szept. 28.

Selenis

Késő szeptember reggelén
Módok ülnek a kerti fákön...
Alakod ideképzelem,
hogy szinte már jönni látom...

Mexitláb, bokáig meztelen
közeledsz harmatos fiúem,
lehajló ágat mepkészíve,
szinte táncolva, napszerűen!

Él tudnám örökké nézni
mily szépen lendül szoknyád, karod...
úgy tűnik a lomb is érsi,
ha mepkészíli akarod!

Él tudnám örökké nézni
kibontott hajad mint lobog,
letudnám miatta késni
üdvösséghen a vonatot!

De nem kélekedsz, jössz szaporán
már itt vagy a közelembé,
nem akad hang a zongorán
mely hangodnál csodásabb lenne!

Nincs festett arckép a világon
mely visszaadná mosolyod,
benned én most jönni látom,
veled együtt az angyalod!

— S mikor az első napsugár
aranyba oontá alakod,
e Jelenés nincs tovább már!
tudtam — és magamra hagzott.

* 1994 Szept. 28.

Fehérnépek, fekete'ben

Fehérnépek, fekete'ben
mennem az illatos rétén,
kukoricatábla mellett
tarlón át visnek ebédet
gépez a messi tanyaára.

Ajtakon pletyka és nota.
litban vannak reppel óta
igzszintén néhány gener slány
halad utánuk szaporán
meritláb, porba' és sárba'.

- Fehérnépek, fekete'ben
mennem előttem, víz velem
ma is a vége mins utakon...
Noha fáradt vagyok, napon,
követem őket szaporán.

Kézükben étel s vizes üveg.
Hallom a nevetésüket
s beszédeik minden szavát...
Most még egy tarlón megyünk át
s megállunk a tanya udvarán.

- Fehérnépek, fekete'ben
teritik utolsó ebédem
azon a tanya udvaron...
Odalditszik a falutornya,
tizenkettőt ütött az óra,
de én azt már nem is hallom.
* 1894 Sept 29.

Szeptember utolsó napja

A völgyben felér ködök vonulnak,
tröngyélkezve a patakok,
amely, mint futás a nyitnak
a dombok lábánál kanyarog,

úgy tesz, mint ha hi akarna bújni
ölelő karjaiból a ködnek...

Igazsá van, el kell annar milui =
ime már fel-felröplődnek.

Felszállnak és nyugton hagyják
a patakok és a bokrokot,
már napsugarak simogatják
s csillogtatják meg azokat.

Csodás reppel! Csendes és vidám.

Szeptember utolsó napja.

A Nap a dombtetőn megáll =
báránysait sámsolgatja...

* 1994 Szept. 30.

Verssel fizetem meg

Nekem már az is mindegy volna
ha lennének az emberek.

Mennék az úton botolva,
álomba mint hi szendereg...

Nekem már az is mindegy volna,
ha ijással mutatnának számomra,
ha minden nap rajtam mulatna
asszony, férfi, kölyök, lány.

Nekem már az is mindegy volna,
ha mint van Gogh, vagy Hölderlin,
avagy tán Csontvári módra
telnének az éveim!

Csak festmény, rajz, és költemény!
maradnának kitartón velem.

En panasz nélkül tölteneim
le, hátralevő életem!

- De nem! én ne legyek kihívó,
magamcinként áldozat!

Itéljen igaz az égi Bíró
engem is, miként másokat.

- Uram, add meg az értelem
& az érzelem harmóniáját
nekem egész életem!

Verssel fizetem meg az árárt!

* 1994 Szept. 30.

Tudtad te ...

Anyát veszt
miközben nőt nyer
a fiú!

Tudtad te ezt
romszos anya!
midőn a hosszú
téli éjszakában
mapadban sírdopáltál...

*

1994 okt. 1.

Ha meperi, elfonnyad

Nincs már paraszt, nincs már munka's
és értelmiségi!

Gépek végzik el a munkát
az ember csak nézi.

Kaszálógép és vetőgép ...
automata gépek!

ember munkáját elvették!
örömet is, féler...

Felkel reggel 5 géphocsival
még munkahelyére,
nyolc óráig át a hivatal
festi őt feléire!

keízitgeti elő lassan
a nyugdíjas korra...

s ha meperi, ha benne van,
elfonnyad akkorra!

* 1994 Okt. 1.

Ami kell és ami nem kell

Nekem nem kell semmi vagyon!
Az öröklött részt visszaadom.
Nekem nem kell semmi lincé,
ami kevés van, azt is vigyék!

Nekem nem kell a hatalom,
a szikráját sem akarom!
Nem kell az erő, nem a szépség:
nem siratom, fogják és vigyék!

De ami kell, minden áron,
kapják meg a méltóságom!
amelyet magamnak képelek,
valójában olyan legyen!

Méltóságom szóba ne ejje!
Uram, ne vigy a kísértésbe!
Ne adódjon olyan helyzet
melyben méltónak lenni nem lehet!

Mert ha én a méltóságot
és az emberi jóságot
el semmitképp nem érhetem,
nem ér semmit az életem!

* 1954 Okt. 1.

Mindenből a lényegét

Nem érdekrel a Mindenség,
csakis a villasztör Eg!
Gyors autók, komputerek
engemet nem érdekelnék!

Festett nők, divatos ruhák,
drága ékszerek, szép szobák
nem nyelik meg hódolatom,
értik szíveimet nem adom!

Finom italok, ételek,
örömgött azokban nem lelek!

Szeretnem lenni élttem
piros boron, fehér kenyéren,

keszkeszten, szőlőn, almán,
brazmán és fehér szalonmán!

Járhatni vászon zakóban
és élni vályog-házikóban!

Mindenből csak a lényegét!

Mindenségből az eget!

Földből is csak egy keveset
amde versből rengetegét!

* 1994 Okt. 2.

Az üdvösségnek ligetében

Az üdvösségnek ligetében
járkálók reppeltől estig.
Asszonyok állnak elébem,
ők is az üdvöt keresik.

Igérnek sok minden szépet,
mutogatván kincseiket...
Ismerem én ez asszonynevet:
igéretét nem tartja meg!

Megyek tovább. Sötétedik.
Öregasszony áll elémben:
"Később jár" - mondja - "pedig
hosszú élet volt, s ime vége!

gyere hajtsd fejed ölemben,
mint mikor még nem ütök vázok.
Hadd legyen itt a közelemben
pihenőre vetett ágacsok...

Vén vázok, te is már öreg,
de azért te meg ne utalj.
"Örök éjszaka közlemben...
Belőlem váz, mellettem háj!"

* 1994 Okt. 2.

Szepenyasszony, fiát várja

Nem ég a rőzse, megpárolt,
hátán az öregasszonynak.
Fújja mindegyre a lámpot,
szikrák sremébe táncolnak.

Füst gomolyog a kályhából,
kémény nem liúzza, nem meleg...

"Jaj Istenem! ma este hatkor
megjön Pestről a nagy gyerek!

Hogy kísürel el kedvenc étke,
a túrós, káposzta palacsinta?
Hogy rajong a lelkem érte,
már a leveleken megírta!

Tenemtöm, adj egy picit lámpot,
no még egy picit, ha lehet..."

Aki világot égmi látott,
most lámpostáráit keserep...

Az Úr, fohászat meghallgatta =
adott lámpot s vett zsennereket!

Elkísürelt a palacsinta
de a fiú nem jöhetett!

- Szepeny asszony vár a fiára
a konyhában s egyre zohog...

Jön a hír: "Tovább ne várja:
apponlotték az oroszok!"

* 1994 Okt. 3.

Nyelvet, amit ők beszéltek

Autónk lassít, árok mellett
nehégyfa, -árnyékába állunk,
hol kissé mozgatható lelet
hosszú idelettől elhalt lábunk.

Dülvit meg a semmiibe,
két oldalán akácfaival ...
El is vész az egyszerűbe,
onnan már az égbe lábál.

A'm oldalvást, kissé heljebb,
bokrok mögött, tanyaromja!
alig látszik, mintha rejtett
kincse a pusztának volna.

Nem jelzi a kútigás már,
hogz ott emberek élnek.
Rajtunk kívül nem igen jár
erre még egy árva lélek ...

Éppen esőt megszűnt oda,
megfordzni azt közelebről,
amig az autónk motora
az árnyékban kissé leluól ...

Vályoghalmas, téglá, cserép.
Köztük giz-gaz, rajtuk dudva.
E környéken gazdát cserélt
ez a vaddá vedlett puszta!

Küta'gas, mitéint kopjafa,
égre mutat, panaszt emelve...
Beomlott kút és alatta
nyugszik a tanyádnak lelve.

- Elképzelem... nemzedékek
élték itt ezen a tájon...
Nyelvet, amit ők beszélték,
értem, beszélem, csodálom!

* 1994 okt. 5.